

9. KULTÚRA A NÁBOŽENSTVO

Metodické vysvetlivky

Štatistické údaje publikované v tejto kapitole sa týkajú siete a činnosti štátnych, mestských, resp. obecných a súkromných kultúrnych inštitúcií, zariadení a iných subjektov pôsobiach v oblasti kultúry.

Uvedené sú všetky druhy profesionálnych **divadiel** vrátane divadiel pre mládež a bábkových divadiel. Divadlá sú od roku 2021 označené ako Subjekty profesionálneho scénického umenia, počet subjektov bol rozšírený o malé, nezávislé, nezriaďované subjekty.

Hudobné telesá predstavujú hudobné telesá v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu a hudobné súbory, ako aj hudobné telesá a súbory zriadené inými subjektmi pôsobiach v oblasti kultúry.

Ukazovatele týkajúce sa distribúcie **audiovizuálnych diel** za krajiny Európskej únie spolu od roku 2020 neobsahujú údaje za Spojené kráľovstvo z dôvodu jeho vystúpenia z Európskej únie k 31. januáru 2020. Údaje za Spojené kráľovstvo sú započítané v údajoch za ostatné európske krajiny.

Do oblasti **rozhlasového a televízneho vysielania** sú zaradení verejnoprávny vysielateľ a vysielatelia s licenciou na rozhlasové a televízne vysielanie.

Do počtu titulov **periodickej tlače** sú zahrnuté noviny a časopisy vydávané na území Slovenskej republiky, ktoré sú členené v závislosti od jazyka vydávania, ako aj typu cieľovej skupiny, ktorej sú určené. Noviny sú okrem toho členené aj podľa územného rozsahu vydávania (celoštátne, regionálne a obecné). Inzertné noviny sú uvádzané osobitne. Do počtu titulov periodickej tlače sa nezapočítavajú regionálne alebo jazykové vydania periodickej tlače, ak je periodická tlač vydávaná v zmenenej podobe z hľadiska územného rozsahu rozširovania alebo jazyka vydávania.

Medzi **múzeá a galérie** sú zaradené múzeá a galérie v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu, územných samospráv a súkromných subjektov.

Pod **náboženstvom** sa prezentujú vybrané ukazovatele za päť najpočetnejších registrovaných cirkví.

Údaje v tabuľkách T9–1, T9–2, T9–11 (údaje za múzeá, galérie, astronomické zariadenia), T9–15 a T9–16 (bohoslužby) v roku 2020 a 2021 sú uvedené vrátane online aktivít.

Definície

Audiovizuálne dielo je dielo, ktoré bolo vyrobené do 31. decembra príslušného kalendárneho roka a je pripravené na verejné šírenie audiovizuálnym predstavením, verejné rozširovanie na akomkoľvek nosiči alebo odplatné sprístupňovanie verejnosti na území Slovenska alebo z územia Slovenska.

Programová služba je služba primárne hospodárskej povahy, ktorá je zámerným časovým usporiadaním programov a ďalších zložiek tejto služby, ktoré vytvárajú uzavretý, simultánne prijateľný celok, a ktorá je poskytovaná vysielateľom na účel informovať, zabávať alebo vzdelávať širokú verejnosť.

Spravodajstvo tvoria pravidelné správy a komentáre k hlavným udalostiam na Slovensku a v zahraničí.

Prúdové moderované vysielanie nie je dramaticky ucelený program, je to živé moderované vysielanie tvorené slovom a hudbou, rozhovormi, interaktívnymi blokmi, súťažami, ktoré je počas vysielania prerušované aktuálnymi správami, dopravným servisom a správami o počasí.

Programy vo verejnom záujme sú programy zamerané na uspokojovanie informačných a kultúrnych potrieb divákov na území, ktoré vysielateľ svojím signálom pokrýva. Sú to najmä programy pre maloletých, spravodajstvo, programy zamerané na vzdelávanie a výcvik, veda a výskum, programy, ktoré poskytujú právne a iné informácie, podporujú zdravý životný štýl, ochranu prírody, ochranu životného prostredia, ochranu života, zdravia a majetku a bezpečnosť na cestách, programy, ktoré prezentujú kultúru s dôrazom na slovenskú národnú kultúru a kultúru národnostných menšín a etnických skupín, ich život a názory, programy, ktoré prezentujú náboženskú činnosť, programy, ktoré sú určené skupinám občanov v sociálnej núdzi.

Výpožičky používateľom v knižniciach tvoria výpožičky všetkých knižničných jednotiek, t. j. kníh, periodických publikácií a ostatných dokumentov a informačných prameňov čitateľom bez medziknižničnej výpožičnej služby.

Za **expozíciu** sa považuje celková inštalácia súboru predmetov umiestnená v jednom objekte a prístupná verejnosti.

Realizované **výstavy** v múzeách zahŕňajú výstavy realizované v SR, výstavy prevzaté od iných inštitúcií v SR, výstavy vyvezené do zahraničia a výstavy dovezené zo zahraničia.

Do **sakrálnych objektov** patria chrámy, kostoly, kaplnky, synagógy a modlitebne.

Zdroj údajov

Zdrojom údajov o kultúre je ročné štatistické zisťovanie niekoľkých ministerstiev. Ministerstvo kultúry SR vykonáva štatistické zisťovanie za oblasť divadiel, hudobných telies, múzeí, galérií, knižníc (okrem akademických), periodickej a neperiodickej tlače, audiovizie, rozhlasového a televízneho vysielania, hvezdárni a astronomických zariadení, ochrany pamiatkového fondu, cirkví a náboženských spoločností.

Údaje za vysokoškolské (akademické) knižnice sú preberané z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, za botanické záhrady zo Združenia arborét a botanických záhrad Slovenska a za zoologické záhrady z Ministerstva životného prostredia SR.

Údaje o jaskyniach sa získavajú z administratívnych zdrojov Správy slovenských jaskýň.

Podrobnejšie informácie možno získať na uvedených ministerstvách a organizáciách, a taktiež na internetovej stránke ŠÚ SR v časti Demografia a sociálne štatistiky – Kultúra a vo verejnej databáze ŠÚ SR DATAcube.